

SEVERSKÁ MYTOLOGIE

NEIL GAIMAN

ILUSTROVAL

LEVI PINFOLD

ARGO

NEIL GAIMAN
**SEVERSKÁ
MYTOLOGIE**

Ilustrace Levi Pinfold

Z anglického originálu *Norse Mythology*,
vydaného roku 2017 v New Yorku nakladatelstvím W. W. Norton & company,
přeložila Viola Somogyi.

Ilustrované vydání poprvé vydalo Bloomsbury Publishing Plc v roce 2024.

Grafická úprava a sazba s přihlédnutím k originálu Martin Radimecký.

Jazyková redakce Jarka Vrbová.

Jazyková korektura Tereza Janků.

Odborný poradce Ondřej Vaverka.

Odpovědný redaktor Richard Klíčnick.

Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

argo@argo.cz, www.argo.cz,

roku 2025 jako svou 5908. publikaci.

Vytištěno v Číně.

Vydání první.

ISBN 978-80-257-4805-3

Aktuality o našich titulech můžete sledovat na www.facebook.com/argo.cz

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS

sklad: Za Halami 877

252 62 Horoměřice

tel: 226 519 383

e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit
v internetovém přátelském knihkupectví www.kosmas.cz

Ú V O D

Mít oblíbené mýty je stejně těžké jako mít oblíbený styl vaření (některý večer máte chuť na thajské jídlo, jindy na suši a ještě jindy zatoužíte po obyčejném jídle, na kterém jste vyrostli). Kdybych měl říct, které mýty patří mezi moje nejoblíbenější, byly by to pravděpodobně ty severské.

K mému prvnímu setkání s Ásgardem a jeho obyvateli došlo, když jsem byl malý kluk, ani ne sedmiletý, a četl jsem dobrodružství Mocného Tóra, zachycená americkým výtvarníkem komiksů Jackem Kirbym v příbězích, jejichž zápletku vymysleli Kirby a Stan Lee a dialogy Larry Lieber, bratr Stana Leeho. Kirbyho Tór byl silný a pohledný a jeho Ásgard vysoko se tyčící fantastické město plné nádherných budov a nebezpečných konstrukcí, jeho Ódin moudrý a ušlechtilý, jeho Loki jízlivé stvoření v přilbě zdobené rohy, věčný potíživista. Zbožňoval jsem Kirbyho světlovlasého Tóra máchajícího kladivem a chtěl jsem se o něm dozvědět víc.

Vypůjčil jsem si výtisk *Mýtů Seveřanů* od Rogera Lancelyna Greena a četl jsem tuto knihu s velkým potěšením a zmatkem v duši stále dokola. V tomto vyprávění už Ásgard nebyl kirbyovské město budoucnosti, ale vikinská síň a shluk budov v mrazivé pustině; Otec všech, Ódin, už nebyl mírný, moudrý a popudlivý, ale geniální, nevyzpytatelný a nebezpečný; Tór byl stejně silný jako Mocný Tór z komiksu a jeho kladivo podobně ničivé, ale byl... no, upřímně řečeno, ne právě nejchytřejší z bohů; a Loki nebyl zlý, i když to rozhodně nebyla žádná síla dobra. Loki byl... složitá povaha.

Navíc jsem se dozvěděl, že severští bohové mají svůj vlastní soudný den: ragnarök, soumrak bohů, konec všeho. Bohové se utkají s mrazivými obry a všichni do jednoho zahynou.

Nastal už ragnarök? Nebo teprve přijde? V té době jsem to nevěděl. A nevím to jistě ani teď.

Právě skutečnost, že svět i příběh skončí, a způsob, jakým skončí a znovu se zrodí, učinily z bohů, mrazivých obrů a všech ostatních tragické hrdiny a tragické padouchy. Díky ragnaröku je pro mě svět severské mytologie stále živý, podivně přítomný a aktuální, zatímco u jiných, lépe zdokumentovaných náboženství jsem měl pocit, jako by patřila do dávné minulosti.

Severské mýty jsou mýty z mrazivých končin, kde panují předlouhé zimní noci a nekončné letní dny, mýty o lidech, kteří svým bohům tak úplně nedůvěřovali a ani je vždy neměli rádi, i když si jich vážili a obávali se jich. Bohové z Ásgardu pocházejí, pokud je nám známo, z Německa – a odtud se rozšířili do Skandinávie a dál do oblastí ovládaných vikinky – na Orkneje, do Skotska, Irska a na sever Anglie, kde po nájezdnících zůstala místa pojmenovaná po Tórovi a Ódinovi. V angličtině jsou dodnes po těchto bozích pojmenovány dny v týdnu.

V názvech Tuesday, Wednesday, Thursday a Friday najdete jednorukého Týa (Ódinova syna), Ódina, Tóra a královnu bohů Frigg.

Ve válkách a neshodách mezi Vany a Ásy jsou patrné stopy starších mýtů a náboženství. Vanové zřejmě byli přírodní bohové, bratři a sestry, ne tak bojovní, ale pravděpodobně neméně nebezpeční než Ásové.

Je velmi pravděpodobné, nebo je alespoň použitelná hypotéza, že existovaly kmeny vyznavačů Vanů a jiné kmeny, které vyznávaly Ásy, že vyznavači Ásů vtrhli do země vyznavačů Vanů a že docházelo ke kompromisům a urovnávání neshod. Bohové Vanů, například sourozenci Freyja a Frey, žili v Ásgardu s Ásy. Dějiny, náboženství a mýty se proplétají a my si je představujeme a dohadujeme se jako vyšetřovatelé, kteří se snaží zrekonstruovat podrobnosti dávno zapomenutého zločinu.

Tolik severských mýtů zmizelo, tolik toho nevíme. Známe jen pár příběhů, které se zachovaly v podobě lidových vyprávění, převyprávění, básní a prózy. Byly zapsány, když byla víra v severské bohy už nahrazena křesťanstvím, a některé z nich se dochovaly do našich dob, protože existovaly obavy, že nebudou-li mýty zachovány, některé *kenníngy* – básnické opisy, které odkazovaly na události v konkrétních mýtech – by ztratily smysl; například „Freyjiny slzy“ byl poetický opis slova „zlato“. V některých příbězích jsou severští bohové popisováni jako muži či jako dávní králové a hrdinové, aby se mýty daly vyprávět i v křesťanském světě. V dalších příbězích a básních jsou zmínky o jiných příbězích nebo se odkazuje na vyprávění, která zkrátka neznáme.

Je to zhruba stejné, jako by z příběhů o řeckých a římských bozích a polobozích přežila jen líčení skutků Thésea a Hérakla.

O tolik jsme přišli.

Existuje mnoho severských bohů. Známe jejich jména a některé z jejich atributů a schopností, ale příběhy, mýty a rituály se nezachovaly. Přál bych si, abych mohl znovu vyprávět příběh o Eir, protože byla lékařkou bohů, o konejšitelce Lofn, která byla severskou bohyní sňatků, nebo o Sjöfn, bohyni lásky. Nemluvě o Vör, bohyni moudrosti. Dokážu si vymýšlet historiky, ale jejich příběhy vyprávět neumím. Jsou ztracené, pohřbené, zapomenuté.

Snažil jsem se, jak to jen šlo, tyto mýty a příběhy převyprávět co nejpřesněji a nejzajímavěji.

Občas si některé detaily v příbězích protiřečí. Přesto doufám, že dokážou vykreslit obraz určitého světa a určité doby. Když jsem tato vyprávění psal, snažil jsem se představit si sám sebe v dávných dobách v zemích, kde byly tyto příběhy poprvé vyprávěny, možná za dlouhých zimních nocí ve světle polární záře nebo pozdě večer venku, za bdění v nekončícím denním světle slunovratu, mezi posluchači, kteří se chtěli dozvědět, co dalšího ještě Tór vykonal, co je to duha, jak žít svůj život a kde se berou špatné básně.

Když jsem příběhy dopsal a znovu si je postupně přečetl, s překvapením jsem zjistil, že vzbuzují dojem putování od ledu a ohně, v němž se zrodil svět, k ledu a ohni, v němž svět zahyne. Cestou se potkáme s postavami, které jsou nám známé, s Lokim, Tórem a Ódinem, i s těmi, o nichž bychom se toho chtěli dozvědět o tolik víc (mojí oblíbenkyní je Angrboda, Lokiho milenka obryně, která porodí jeho nestvůrné děti a která se po Baldrově smrti zjeví jako duch).

Neodvážil jsem se vracet k vypravěčům severských mýtů, jejichž díla jsem miloval, k Rogeru Lancelynovi Greenovi a Kevinu Crossleymu-Hollandovi, a nečetl jsem znovu jejich knihy. Místo toho jsem trávil čas nad mnoha různými překlady *Prozaické Eddy* Snorriho Sturlusona a nad verši *Poetické Eddy*, nad slovy z doby před devíti sty lety a staršími, a vybíral příběhy, které jsem chtěl převyprávět a propojovat přitom verze mýtů z prózy a z básní. (Například moje verze Tórovy návštěvy u Hymiho je hybrid; začíná podle *Poetické Eddy* a podrobnosti Tórovy rybářské výpravy jsou doplněny ze Snorriho.)

Můj ohmataný výtisk *Slovníku severské mytologie* od Rudolfa Simka, přeložený Angelou Hall, pro mě neustále byl neocenitelným, znovu a znovu zkoumaným, inspirujícím a informativním pramenem.

Velké díky patří mé dobré kamarádce Alise Kwitney, která mi pomáhala s redakcí textu. Byla to báječná partnerka do diskuse, neustále přímá a neústupná, nápomocná, citlivá a inteligentní. Přiměla mě, abych knihu dokončil, protože pořád chtěla číst další a další příběhy, a pomohla mi najít si čas, abych je napsal. Jsem jí nesmírně vděčný. Děkuji i Stephanie Monteith, jejíž orlí zrak a znalost staroseverštiny zachytily několik věcí, které by mi jinak unikly. Dík patří i Amy Cherry z nakladatelství Norton, která mi před osmi lety při obědě v den mých narozenin navrhla, abych mýty převyprávěl, a když se to tak vezme, byla to ta nejtrpělivější redaktorka na světě.

Všechny chyby, ukvapené závěry a nezvyklá stanoviska obsažená v této knize jsou jen a jen moje a nepřejí si, aby byly vyčítány komukoli jinému. Doufám, že jsem mýty převyprávěl poctivě, ale že si příběhy zároveň zachovaly radost a tvořivost.

To je radost z mýtů. Zábava nastává, když je vyprávíte sami – což je něco, co vám vřele doporučuji, všem vám, kdo tyto řádky čtete. Přečtěte si příběhy obsažené v knize, přetvořte je ve vlastní a pak jednoho temného, mrazivého zimního večera nebo o letní noci, kdy slunce ne a ne zapadnout, vyprávějte svým přátelům, co se stalo, když Tórovi ukradli kladivo, nebo jak Ódin získal pro bohy básnickou medovinu...

Neil Gaiman
Lisson Grove, Londýn,
květen 2016

H R Á Ć I

Mnoho bohů a bohyň ze severské mytologie má jména. Na dalších stránkách se s několika z nich seznámíte. Ve většině příběhů však vystupují zejména dva bohové, Ódin a jeho syn Tór, a dále pak Ódinův pokrevní bratr, syn obrů jménem Loki, který žije s Ásy v Ásgardu.

Ódin

Nejvyšší a nejstarší ze všech bohů je Ódin.

Ódin zná mnohá tajemství. Aby získal moudrost, obětoval jedno své oko. A aby to nebylo málo, za znalost run a za moc se obětoval sám sobě.

Visel na stromu světa Yggdrasilu, visel na něm po devět nocí. Bok měl probodnutý hrotem oštěpu, který ho vážně zranil. Jak visel, vítr jím zmítal a cloumal. Devět dní a devět nocí nepozřel ani sousto a nevypil ani hlt. Visel tam sám v bolestech a světlo jeho života pomalu vyhasínalo.

Byla mu zima, měl smrt na jazyku, ale v posledním okamžiku jeho oběť přinesla temné ovoce: ve smrtelné křeči pohlédl k zemi a bylo mu odhaleno tajemství run. Náhle je poznal a pochopil je i jejich moc. V tu chvíli se provaz přetrhl a Ódin se s výkřikem zřítíl ze stromu.

Nyní pochopil magii. Nyní mohl vládnout celému světu.

Ódin má mnoho jmen. Je to Otec všech, Pán zabitých, Bůh šibenic. Je to i bůh nákladů a vězňů. Říká se mu také Grímnir či Ygg. V každé zemi se jmenuje jinak (protože je uctíván v různých podobách a mnoha řečech, ale uctívají ho všichni).

Cestuje z místa na místo v přestrojení, aby viděl svět tak jako lidé. Když chodí mezi námi, vypadá jako vysoký muž v plášti a klobouku.

Má dva havrany, kterým říká Hugin a Munin, což znamená „Myšlenka“ a „Paměť“. Tito ptáci poletují nad světem, zjišťují, co je nového, a přinášejí Ódinovi zprávy o všem, co se děje. Sedí mu na ramenou a šeptají mu do uší.

Když Ódin sedí na svém trůně na Hlidskjálfu, pozoruje všechno, co se kde šustne. Nic se před ním nedá utajit.

Do světa přinesl válku; bitvy započínají vržením oštěpu na nepřátelské vojsko, čímž se bitva i padlí zasvětit Ódinovi. Když bitvu přežijete, je to z Ódinovy milosti, a když zahynete, znamená to, že vás opustil.

Když hrdinně padnete v boji, valkýry, překrásné panny bojovnice, které shromažďují duše statečných mrtvých, vás odvedou do síně známé jako Valhalla. Tam už na vás Ódin čeká a vy tam nadále pod jeho velením budete pít, zápasit, hodovat a bojovat.

Tór

Tór, Ódinův syn, je hromovládce. Jeho otec Ódin je prohnáný a úskočný, ale Tór je přímý a dobromyslný.

Je obrovitý, má rudý plnovous a je silný, zdaleka nejsilnější ze všech bohů. Jeho síla je ještě znásobena pásem síly Megingjördem; když se jím opásá, je dvakrát silnější než jindy.

Tórovou zbraní je Mjöllni, pozoruhodné kladivo, které mu ukovali skřítci. Jeho příběh se dozvíte později. Trollové, mraziví obři i skalní obři se třesou hrůzou, když Mjöllni spatří, protože kladivo už zahubilo tolik jejich bratrů a přátel. Tór nosí železné rukavice, s jejichž pomocí snáze sevře topůrko kladiva.

Tórova matka byla Jörd, bohyně země. Tórovi synové se jmenují Módi Zlostný a Magni Silný. Tórova dcera je mocná Trúd.

Jeho ženou je zlatovlasá Sif. Než se provdala za Tóra, měla syna jménem Ull, a Tór je jeho nevlastní otec. Ull je bůh, který loví lukem a šípy a jezdí na lyžích.

Tór je obráncem Ásgardu a Midgardu.

O Tórovi a jeho dobrodružstvích je známo mnoho příběhů. Některé z nich si tu přečtete.

Loki

Loki je velmi pohledný. Působí věrohodně, přesvědčivě a přátelsky, ale přitom je to zdaleka nejprohnanější, nejmazanější a nejlstivější ze všech obyvatel Ásgardu. Proto je škoda, že je v něm tolik temnoty: tolik zloby, tolik závisti, tolik chtíče.

Loki je syn Laufey, známé též jako Nál čili Jehla, protože byla štíhlá, půvabná a pichlavá. Jeho otcem prý byl obr Fárbaudi; jeho jméno znamená „Ten, kdo uštěďruje nebezpečné údery“ a Fárbaudi byl stejně nebezpečný jako jeho jméno.

Loki se pohybuje po obloze pomocí létajících střevíců a dokáže měnit podobu, takže vypadá jako někdo jiný nebo se promění v nějaké zvíře, ale jeho nejmocnější zbraní je jeho mysl. Je prohnanější, mazanější a lstivější než kterýkoli jiný bůh nebo obr. Ani Ódin není tak vychytralý jako Loki.

Loki je Ódinův pokrevní bratr. Ostatní bohové nevědí, jak a kdy se Loki dostal do Ásgardu. Je Tórovým přítelem i zrádcem. Bohové ho ale u sebe trpí, možná proto, že kdykoli se dostanou do potíží, jeho úskoky a kličky je zachrání.

Díky Lokimu je svět zajímavější, ale ne tak bezpečný. Je otcem nestvůr, původcem béd, je to lstivý bůh.

Loki si rád přihne, a když se napije, nedokáže ovládat svá slova, myšlenky ani skutky. Loki a jeho děti tu budou, až nastane ragnarök, konec všeho, a nebudou bojovat na straně bohů z Ásgardu.

PŘED POČÁTKEM
A PO NĚM

I

Před počátkem nebylo nic – žádná země, žádná nebesa, žádné hvězdy, žádná obloha: jen mlhavý svět, beztvarý a neohraničený, a neustále plápolající svět ohně.

Na severu ležel Niflheim, svět temnoty. Zde se mlhou plazí jedenáct jedovatých řek, které vytékají ze stejného pramene v samém středu všeho, ze řvoucího víru jménem Hvergelmi. V Niflheimu panuje nesnesitelný mráz a vznáší se nad ním těžké, temné ovzduší, které všechno zahluje. Opar zakrývá i oblohu a nad zemí se převaluje mrazivá mlha.

Na jihu je Múspell. Múspell je oheň. Všechno tam žhne a plápolá. Niflheim je šedý, ale Múspell je proti mrazivému mlžnému světu zářící, žhavá láva. Země plála burácícím žárem kovářské výhně; nebyla tam žádná pevnina, žádná obloha. Nic, jen jiskry a výbuchy žáru, rozpuštěné skály a žhavé uhlíky.

V Múspellu, na okraji výhně, která spaluje mlhu na světlo, tam, kde končí země, stál Surt, jenž žije mnohem déle než bohové. Stojí tam i nyní. Drží planoucí meč a bublající láva a mrazivá mlha jsou pro něj jedno a totéž.

Říká se, že až nastane ragnarök, konec světa, teprve tehdy opustí Surt své stanoviště. Vydá se z Múspellu s planoucím mečem, sežehne svět ohněm a bohové před ním budou jeden po druhém klesat na kolena.

II

Mezi Múspellem a Niflheimem je propast, prázdná nicota bez tvaru. Řeky z mlžného světa tečou do propasti, které se říká Ginnungagap, „zející hlubina“. Během nezměrně dlouhé doby tyto jedovaté řeky v prostoru mezi ohněm a mlhou pomalu ztuhly v obrovité ledovce. Led na severní straně propasti byl pokryt zmrzlou mlhou a ledovými

úlomky, ale na jihu, kde ledovce hraničily se zemí ohně, na něj dopadaly uhlíky a jiskry z Múspellu a teplé větry z plamenné země ohřály vzduch nad ledem, takže byl mírný a příjemný jako v jarní den.

Tam, kde se led a oheň setkaly, led roztál a ve vodách se objevil život: podoba bytosti větší než celé světy, ohromnější než jakýkoli obr, který kdy byl nebo bude stvořen. Bytost nebyla muž ani žena, ale oboje zároveň.

Tento tvor byl předkem všech obrů a říkal si Ymi.

Ymi nebyl jediná živá bytost, která během tání ledu vznikla: objevila se i bezrohá kráva, větší, než si kdo dokáže představit. Olizovala slané ledové kvádry, aby se nasýtila a napojila, a z jejích čtyř struků se jako řeky vyřinulo mléko. Tímto mlékem se Ymi živil.

Obr pil mléko a rostl.

Ymi krávu pojmenoval Audhumla.

Kráva svým růžovým jazykem vylízala z ledových kvádrů lidské postavy: první den vlasy muže, druhý den jeho hlavu, třetí den se objevilo celé mužské tělo.

Byl to Búri, předek bohů.

Ymi usnul, a zatímco spal, narodily se mu děti. Z Ymiho levého podpaží se zrodil obr a obryně a z jeho nohou šestihlavý obr. Všichni obři jsou potomky Ymiho dětí.

Búri si mezi těmito obry našel manželku a narodil se jim syn jménem Bor. Ten se oženil s obryní Bestlou a měli spolu tři syny: Ódina, Viliho a Véa.

Ódin, Vili a Vé, tři Borovi synové, dospěli v muže. Jak vyrůstali, viděli v dálce plameny Múspellu a temnotu Niflheimu, ale věděli, že na obou těchto místech by našli smrt. Bratři byli navždy uvězněni v Ginnungagapu, hluboké propasti mezi ohněm a mlhou. Bylo to stejné, jako by nebyli nikde.

Nebylo tu moře ani písek, tráva ani kameny, žádná půda, obloha ani hvězdy. Tehdy neexistoval svět, nebe ani země. Propast se nacházela v nicotě: byla to prázdnota čekající, až ji naplní život a bytí.

Nastal čas pro stvoření veškerenstva. Vé, Vili a Ódin se na sebe podívali a promluví o tom, co je potřeba v propasti Ginnungagap všechno udělat. Hovořili o vesmíru, životě a budoucnosti.

Pak Ódin, Vili a Vé zabili obra Ymiho. Museli to udělat. Jinak by nedokázali stvořit světy. Byl to počátek všech věcí, smrt, která umožnila zrození života.

Probodli ohromného obra. Z Ymiho mrtvého těla vytrysklo nepředstavitelné množství krve; vodotrysky krve slané jako moře a šedé jako oceány vystříkly tak náhle a prudce, že ohromná potopa spláchla a zahubila všechny obry. (Jen obr Bergelmi, Ymiho vnuk, a jeho žena přežili, protože vyšplhali na dřevěný žlab, který je nesl jako člun. Všichni obři, které dnes vídáme a bojíme se jich, jsou jejich potomci.)

Ódin a jeho bratři vytvořili z Ymiho masa hlínu. Z jeho kostí navršili hory a útesy.

Kameny a oblázky, písek a štěrk, jak je znáte, vznikly z Ymiho zubů a úlomků kostí, které polámali a rozdrtili Ódin, Vili a Vé, když s ním bojovali.

Moře, která obklopují světy, jsou z Ymiho krve a potu.

Podívejte se na oblohu: díváte se do nitra Ymiho lebky. Hvězdy, jež vidíte v noci, planety, komety a létavice, jsou jiskry vyletující z ohňů Múspellu. A mraky, které vám ve dne plynou nad hlavou? Kdysi bývaly Ymiho mozkem a kdoví, o čem ještě teď přemýšlejí.

III

Svět je plochý kotouč a kolem něj se rozkládá moře. Na okrajích světa u nejhlubších moří žijí obři.

Aby si Ódin, Vili a Vé obry udrželi od těla, postavili kolem středu světa zeď z Ymiho řas. Prostor za zdmi nazvali Midgard.

Midgard byl prázdný. Krajina tu byla překrásná, ale nikdo se neprocházel po lukách, nerybařil v průzračných vodách, netoulal se skalnatými horami ani nepozoroval mraky.

Ódin, Vili a Vé věděli, že svět není světem, dokud není obydlený. Chodili po horách i nížinami, hledali lidi, ale nikoho nenašli. Až konečně na pruhu oblázků na břehu moře našli dvě polena, jež přinesly vlny. Připlula sem s přílivem a byla vržena na břeh.

První poleno bylo z dřeva jasanu. Jasan je odolný, krásný strom a jeho kořeny vrůstají hluboko do země. Jeho dřevo se snadno zpracovává, neštípe se a nepraská. Z jasanového dřeva se dá udělat topůrko nástroje nebo ratiště oštěpu.

Druhé poleno, které našli u moře vedle prvního, tak blízko, že se jej téměř dotýkalo, bylo z dřeva jilmu. Je to půvabný strom, ale dřevo má tak tvrdé, že se z něj dělají ta nejpevnější prkna a trámy; lze z něj postavit krásný dům nebo sídlo.

Bohové obě polena sebrali. Postavili je kolmo na písek, byla vysoká jako člověk. Ódin je uchopil a vdechl jim život, nejdřív prvnímu a pak druhému. Už to nebyla mrtvá polena na břehu moře: ožila.

Vili jim dal vůli: daroval jim moudrost a odhodlanost. Nyní se mohla pohybovat a něco si přát.

Vé polena vyřezal do podoby lidí. Udělal jim uši, aby slyšela, oči, aby viděla, a rty, aby mohla mluvit.

Na břehu moře nyní stála dvě polena v podobě nahých lidí. Vé jednomu vyřezal mužské přirození a druhému ženské.

Pak tři bratři ušili muži i ženě oděv, aby se mohli zakrýt a nebyla jim zima v ledových sprškách mořské vody na břehu na kraji světa.

Úplně nakonec dali dvěma lidem, které stvořili, jména: muže pojmenovali Ask a ženu Embla.

Ask a Embla se stali otcem a matkou nás všech: každá lidská bytost vděčí za svůj život svým rodičům, prarodičům a praprarodičům. Když se vrátíte na samý počátek, zjistíte, že předky nás všech byli Ask a Embla.

Embla a Ask zůstali v Midgardu, v bezpečí za zdí, kterou bohové postavili z Ymiho řas. V Midgardu si postavili dům a byli tam chráněni před obry, nestvůrami a jinými nebezpečími, která číhala v pustině. V Midgardu mohli nerušeně vychovávat své děti.

To proto je Ódin nazýván Otcem všech. Byl totiž otcem bohů a také vdechl život prarodičům prarodičů našich prarodičů. Ať jsme bohové, či smrtelníci, Ódin je otcem nás všech.

YGGDRASIL
A DEVĚT SVĚTŮ

Jasan Yggdrasil je mohutný, nejdokonalejší a nejkrásnější ze všech stromů: je také největší. Roste mezi devíti světy a navzájem je propojuje. Vrcholky jeho větví se pnou až nad nebesa.

Jasan je tak velký, že jeho kořeny zasahují do tří světů, a bere si vláhu ze tří studní.

První kořen dosahuje nejhlouběji, do podsvětí, do Níflheimu, na místo, které tu bylo dříve než všechna ostatní. Uprostřed temného světa je pramen Hvergelmi, bez ustání chrlící vodu tak hlasitě, že připomíná bublající kotlík. V těchto vodách žije drak Nídhögg a kořen zespoda ohlodává.

Druhý kořen vede do říše mrazivých obrů, ke studni, která patří Míminu.

Na nejvyšších větvích stromu světa čeká orel, který toho hodně ví, a mezi očima má usazeného sokola.

V koruně stromu světa žije veverka Ratatosk. Přináší klepy a zprávy od strašlivého mrchožrouta Nídhögga orlovi a naopak. Veverka jim oběma lže a má radost, když se jí podaří je znesvářit.

Na mohutných větvích stromu světa se pasou čtyři jeleni a požírají jeho kůru a listí. U paty stromu se hemží nespočet hadů a ohlodávají kořeny.

Na strom světa se dá vyšplhat. To na něm se Ódin oběsil, aby se obětoval, takže udělal ze stromu světa šibenici a ze sebe Boha šibenic.

Bohové na strom světa nevystupují. Cestují mezi světy pomocí duhového mostu Bifröst. Po duze se mohou pohybovat jen bohové; kdyby na ni vylezli mraziví obři nebo trollové a pokusili se dostat do Ásgardu, spálila by jim chodidla.

Tohle je devět světů:

SEVERSKÁ MYTOLOGIE

Ásgard, domov Ásů. Bydlí v něm Ódin.

Álfheim, kde žijí světlí álfové, již jsou nádherní jako slunce či hvězdy.

Pláně Nidavellir, kterým se někdy říká Svartalfheim, pod jejichž horami žijí skřítci (známí také jako temní álfové) a vytvářejí svá nádherná díla.

Midgard, svět žen a mužů, svět, v němž žijeme my.

Jötunheim, kde žijí a toulají se mraziví a skalní obři a mají tam svá sídla.

Vanaheim, ve kterém žijí Vanové. Ásové a Vanové jsou bohové, jež spojují mírové dohody. Mnozí Vanové žijí v Ásgardu s Ásy.

Niflheim, svět temné mlhy.

Múspell, svět plamenů, kde čeká Surt.

A pak ještě svět pojmenovaný po své vládkyni Hel, kam odcházejí mrtví, kteří se nevyznamovali v boji.

Poslední kořen stromu světa sahá k prameni v příbytku bohů Ásgardu, kde žijí Ásové. Bohové se tam každý den radí a zde se shromáždí, až se přiblíží konec světa, než se vydají do poslední bitvy ragnaröku. Pramen se jmenuje Urdina studna.

Žijí u ní tři sestry – norny, moudré panny. Pečují o studnu a starají se, aby byly kořeny Yggdrasilu zakryté bahnem a zdravé. Studna patří Urd, jež je „Úděl“, „Osud“. Je vaše minulost. Druhá norna je Verdandi, jejíž jméno znamená „Ta, která je“ a jíž patří přítomnost. Třetí se jmenuje Skuld, „Ta, která se stane“, a pečuje o budoucnost.

YGGDRASIL A DEVĚT SVĚTŮ

Norny rozhodují o tom, co se stane ve vašem životě. Nejsou jen tři, je jich mnohem víc: obří norny, álfí norny, skřítčí norny a norny Vanů, dobré i zlé norny, které rozhodují, co bude naším osudem. Některé norny dávají lidem do vínku dobrý život, ale jiné nás obdaří těžkým, krátkým nebo složitým životem.

Norny u Urdiny studny utvářejí náš osud.

MÍMIHO HLAVA
A ÓDINOVO OKO